

Medlemmer af Folketinget Birthe Rønn Hornbech (V), Inge Dahl-Sørensen (V), Svend Aage Jensby (V), Erling Oxdam (V), Ulla Tørnæs (V), Helge Adam Møller (KF), Bendt Bendtsen (KF), Brian Mikkelsen (KF), Gitte Seeberg (KF) og John Vinther (KF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af udlændingeloven.
(Beslutningsforslag nr. B 111).

Medlemmer af Folketinget Jørn Jespersen (SF), Kjeld Rahbæk Møller (SF) og Steen Gade (SF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til erhvervsministeren:

»Hvad påtænker regeringen af initiativer for at vende den negative beskæftigelses- og erhvervsudvikling og forbedre uddannelsesniveaueu på Lolland?«
(Forespørgsel nr. F 58).

Medlem af Folketinget Peter Christensen har meddelt mig, at han ønsker at udtræde som observatør i Vestunionens Parlamentariske Forsamling.

Som ny observatør har den pågældende valggruppe udpeget medlem af Folketinget Ingrid Rasmussen.

Den pågældende er herefter valgt.

Jeg skal meddele, at punkterne 4 og 5 efter anmodning fra miljø- og energiministeren udgår af dagsordenen for mødet i dag på grund af ministerens sygdom.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 56:

Forespørgsel til miljø- og energiministeren [om den fremtidige energipolitik i Danmark]. Af Martin Glerup (S), Peter Hansen-Nord (V), Eva Møller (KF), Anni Svanholt (SF), Elsebeth Gerner Nielsen (RV), Kim Behnke (FP), Bent Hindrup Andersen (EL), Peter Duetoft (CD) og Ole Donner (DF).

(Forespørgslen anmeldt 18/3 97).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 170: Forslag til lov om ændring af lov om Garantifonden for Skibsbygning m.v. (skibsværftsaftalen).

Af erhvervsministeren (Jan Trøjborg).
(Fremsat 19/2 97. Første behandling 25/2 97. Betænkning 13/3 97. Anden behandling 18/3 97).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 137 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 193: Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks Forskningsråd og offentlige forskningsudvalg og ændring af lov om Forskningspolitisk Råd og forskningsråd og om ophævelse af lov om forskningsråd.

Af forskningsministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 12/3 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sonja Mikkelsen (S):

Der var vist ikke mange, der hørte den lange titel, men det er godt, at den nu bliver forkortet. Det er jo nemmere at få sagt.

Forarbejdet før fremsættelsen af dette lovfor-slag er langt. Vi havde en OECD-evaluering af forskningen og forskningens kvalitet i Danmark i 1994, og det førte til nogle initiativer, som skul-le stramme op på den måde, vort forsknings-rådgivende system er skruet sammen på. Der blev etableret et udvalg med departementschef Knud Larsen i spidsen, og udvalget kom med et forslag, der bl.a. indebar, at man skulle reducere antallet af forskningsråd til tre, etablere et nyt Danmarks Forskningsråd og etablere nogle offentlige forskningsudvalg, som skulle styrke ministeriernes muligheder for at se deres egen forskning i en større sammenhæng.

Det hele blev samlet i et lovforslag, som vi behandlede sidste forår, og her besluttede vi at etablere Danmarks Forskningsråd og de offentlige forskningsudvalg, mens vi ikke kunne blive enige om det tredje element. I stedet blev vi enige om at bede Danmarks Forskningsråd om at komme med et forslag, og Danmarks Forskningsråd barslede med et forslag i efteråret, som også indebar, at der skulle etableres tre forskningsråd med lidt anderledes arbejdsfordelinger, end der oprindeligt var lagt op til.

Dette forslag har nu været ude til høring, og det er også blevet skudt ned, kan man vist roligt sige. Men det er vel typisk, at når man spørger nogle, som skal have deres forhold revideret, om deres holdning til det, siger de nej tak, fordi de har bedst styr på tingene, som de nu engang ser ud.

Men for at komme videre har forskningsmi-nisteren nu fremsat et forslag om dette tredje element, som skal skabe den helhed i dansk forskningsrådgivning, vi har manglet. Dette tredje element består af to led, nemlig Forskningsforum og seks forskningsråd. Disse seks forskningsråd er som udgangspunkt identiske med de nuværende og beholder de nuværende funktioner – fondsfunktionen primært – og med en uantastet ret og pligt til at støtte projekter, også projekter, som ikke er i harmoni med egentlige strategiplaner og forskningsinstitutio-nernes prioriteringer, men som i sig selv rum-mer en kvalitet.

Forskningsrådene skal fortsat fremme større bevillinger på samme måde, som de har gjort i

de senere år. De skal operere inden for fælles retningslinjer for ansøgninger og deres behand-linger, så det bliver nemmere for de enkelte forskere at finde ud af, hvad det egentlig er, der kræves af informationer i forbindelse med en ansøgning. De skal også i fremtiden sikre, at der gives begrundede afslag, så de enkelte forskere kan se, hvad der har været baggrunden for, at man ikke vil støtte et projekt.

Forskningsrådene skal også være opmærk-somme på, at de fortsat skal bære et selvstæn-digt ansvar for at fremme de tværvideenskabelige aktiviteter, ligesom de får pligt til at bidrage til de programmer og programkomiteer, som iværksættes af Forskningsforum. Endelig skal forskningsrådene være opmærksomme på at styrke deres samarbejde med de eksisterende forskningsinstitutioner, så den fremragende forskning, forskningsrådene er med til at frem-me, kan forankres og blive varig i de eksisteren-de forskningsmiljøer og dermed også blive til gavn for undervisningen af de studerende.

Forskningsforum, som er det nye element, skal primært etableres for at sikre, at de tvær-videnskabelige aktiviteter og programmer også får opmærksomhed. Forskningsforum kan eta-blere programkomiteer for at etablere projekter, der går på tværs af de forskellige videnskabelige områder, forskningsrådene ellers tager sig af. Forskningsforum skal også sikre, at der bliver sammenhæng i den faglige rådgivning af rege-ringen, Folketinget og Danmarks Forsknings-råd, og at nye forskningsfelter bliver placeret som et forskningsrådsanliggende, hvis der er tvivl om, hvilket forskningsråd der bærer ansvaret for konkrete projekter.

I Socialdemokratiet lægger vi vægt på at få skabt denne helhed i rådgivningssystemet. Den skal være basis for fornyelsen af vores forsk-ning, som jo er noget af det, vi skal leve af, og som vores velfærdssamfund fortsat skal udvik-les af.

Det er vigtigt, at der stadig bliver plads til det mere traditionelt disciplinorienterede, men også, at der nu i højere grad bliver sat fokus på det tværvideenskabelige, og at vi med Forskningsforum får et nyt fundament for de politiske initiativer, som fornuftigt kan placeres inden for rådssystemet.

Jeg vil gerne slutte med at appellere til alle partier om, at vi denne gang i fællesskab prøver at finde frem til en løsning, som er baseret på kvalitet, relevans og fornyelse.

Henning Urup (V):

Lovforslaget om ændring af forskningsrådsstrukturen er vel nærmest at betegne som gammel vin på nye flasker.

Regeringen har ytret ønske om ændring af forskningsrådene gennem de seneste 2 år, men det har her som i andre sammenhænge knebet for regeringen at blive enig om, hvad der skulle ændres. I Venstre har vi følt, at vores bundne opgave som kritisk opposition fuldt og helt er blevet udført inden for regeringspartierne selv.

Antallet af statslige forskningsråd forbliver uændret, hvilket vi i Venstre ikke skal gøre til et stort stridspunkt. Det handler jo om at udføre det tværfaglige forskningsarbejde bedst muligt.

Lovforslagets nyskabelse, Forskningsforum, der skal være den koordinerende og udførende instans, får i lighed med det nuværende formandskollegium til opgave at forsøge at få samarbejdet til at forløbe optimalt. Herudover får Forskningsforum mulighed for at nedsætte programkomiteer med bevillingskompetence. For mange programkomiteer vil ganske vist kunne udvande de statslige forskningsråds rolle, men der er ingen risiko for at komme i den situation, så længe forskningsrådene selv sidder på flertallet i Forskningsforum. På den anden side er der nu og da brug for programkomiteer til løsning af særlige opgaver.

Hvorvidt Forskningsforum i den påtænkte sammensætning vil oprette det nødvendige antal programkomiteer, kan kun fremtiden vise. Men et udvidet Forskningsforum med flere personer udefra vil kunne bidrage med mere fleksibilitet i den situation, ligesom samarbejdet mellem privat og offentlig forskning også vil kunne øges.

Dansk forskning skal fortsat producere gode resultater gennem en optimal strukturering og udnyttelse af de ressourcer, det offentlige bevilger; men samtidig er det vigtigt, at den private forskning stimuleres gennem forbedrede forhold for privat virksomhedsdrift. De virksomheder, der flytter produktionen til udlandet, vælger nemlig som oftest at tage forsknings- og udviklingsafdelingerne med.

Grethe Rostbøll (KF):

Vi står her med et lovforslag, der stort set betyder status quo i forhold til det udgangspunkt, regeringen arbejdede med i 1995, hvor der fremkom en ret omfattende kritik fra OECD af mangel på sammenhæng, mangel på styring og mangel på struktur og målformulering.

I længere tid arbejdede den tidligere forskningsminister Frank Jensen med et omfattende lovforslag, og der var ingen tvivl om, at ministeren havde vilje til at få dynamik, overblik og sammenhæng indarbejdet i forslaget. Men det løb på grund som følge af uenighed i regeringen, og jeg vil da godt her i dag spørge, om De Radikale har vetoret over for den socialdemokratiske forskningsminister, når det gælder forskningslovgivningen.

Det konkrete forslag, vi står over for i dag, bevarer de seks forskningsråd, og det vil heller ikke vi opholde os meget ved, for vi vil græde tørre tårer over, at der ikke sker nogen ændring på nuværende tidspunkt. Men vi mener, at der er fremført en lang række kritikpunkter af Danmarks Forskningsråd vedrørende habilitet, repræsentation og forskningsmæssig indavl, og vi vil opfordre forskningsministeren til at tage den slags kritikpunkter alvorligt og tage dem op i en anden sammenhæng.

Den bestyrelse, som den tidligere minister foreslog, er nu blevet til Forskningsforum, og det er en interessant nyskabelse, som jeg vil opholde mig lidt ved. Det skal bestå af de seks formænd fra forskningsrådene plus tre udefra kommende, og det interessante ved dette Forskningsforum er, at det bliver kaldt »tilhørende«. Hvem hører det til? Hører det til ministeren? Hører det til forskningsrådene?

Det interessante politiske spørgsmål for Det Konservative Folkeparti bliver spørgsmålet om kompetencen. Hvilken bemyndigelse vil dette forum få fra ministeren og fra forskningsrådene? Hvilken grad af uafhængighed og hvilke bevillinger vil blive reserveret til Forskningsforums oprettelse af programkomiteer?

Det er tydeligt at se i bemærkningerne, som er grundige og omhyggelige, at ministeren og hendes medarbejdere har lyttet til den kritik, der blev fremført, og en lang række af de spørgsmål, vi har drøftet før jul og i januar, er taget med i bemærkningerne.

De udefra kommende medlemmer af Forskningsforum skal udpeges efter indstilling, og det synes vi er en positiv ting. Det er også noget nyt, at forskningsrådene nu kan give anlægsbevillinger, og det synes vi ligeledes er en positiv nyskabelse. Vi er også tilhængere af forslaget om programkomiteer, men vi må se nærmere på, hvordan det kan ske i en reel samarbejdsmodel med de eksisterende forskningsråd.

Vi har også bemærket, at det anbefales at øge den eksterne vurdering og evaluering, og det er

vi meget positive over for. De steder, hvor vi vil sætte ind med nogle krav, er med hensyn til uafhængigheden af Forskningsforum, den kompetence, der bliver givet, og det samarbejde, der kan bygges op med private forskningsinstitutioner.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg har et enkelt spørgsmål til fru Grethe Rostbøll angående Forskningsforum.

Fru Grethe Rostbøll var inde på nødvendigheden af uafhængigheden, men jeg synes ikke, at det blev nærmere præciseret fra Det Konservative Folkepartis side, hvordan man forestiller sig, at den uafhængighed kan styrkes. Man må forvente, at den model, der ligger i det konkrete lovforslag, vil betyde, at Forskningsforum reelt bliver et formandsinitiativ for de eksisterende statslige forskningsråd.

Jeg vil gerne høre, om fru Grethe Rostbøll har nogle overvejelser om, hvordan det kan forhindres, at Forskningsforum rent faktisk bliver en forlænget arm for de eksisterende seks statslige forskningsråd. De har jo flertal tilsammen, så reelt bliver Forskningsforum bare et formandsinitiativ for dem, og det vil sige, at muligheden for at lave tværgående og mere vidtrækkende projekter ved hjælp af Forskningsforum er svær at se. Der bliver sådan set ikke noget nyt under solen.

(Kort bemærkning).

Grethe Rostbøll (KF):

Jeg er enig i, at man kan frygte, det bliver en studiekreds, hvor man kan sidde og debattere i ugevis, hvordan bevillingerne skal fordeles, og derfor vil vi også komme med nogle krav til de vedtægter, der skal etableres for Forskningsforum. Bestyrelsesmodellen indebar mange positive ting, og vi vil ikke afvise, at Forskningsforum efter en grundig politisk behandling i udvalget kan få en tilsvarende uafhængighed, også fordi der er tale om, at der lægges myndighed fra ministeren ud til det. Det er vi parat til at se nærmere på.

Vi er også parat til at se nærmere på, om der måske kan komme det antal udefra kommende personer ind, som jeg ved, der vil blive stillet forslag om. Vi er parat til at se nærmere på det, men det kommer an på, hvilken vedtægt Forskningsforum skal arbejde efter.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det er klart, at vedtægten er én side af sagen, og den får også betydning for, hvordan det hele kommer til at fungere. Men det er trods alt vigtigt – og det var derfor, jeg gerne ville høre det fra De Konservative og fra fru Grethe Rostbøll – om man er med på den tanke, som går på at udvide antallet af udefra kommende personer.

For øjeblikket er det sådan, at det, der ligger i forslaget, er tre personer udefra og de seks rådsformænd, og spørgsmålet er, om man vil være med på at udvide til f.eks. syv personer udefra. Der skal selvfølgelig laves en ordentlig vedtægt, så det bliver et uafhængigt organ, der i høj grad kan handle på egen hånd. Vil De Konservative være med på en sådan tanke, eller hælder man til, at vi skal bevare det gode konservative system, der altid har været?

(Kort bemærkning).

Grethe Rostbøll (KF):

Det er ikke det, vi siger, men man må være klar over, at der ligger en indbygget konflikt mellem uafhængigheden og den frihed, der må og skal forblive i forskningsrådene.

Når de bliver ved med at bestå, skal de arbejde ud fra nogle uafhængige præmisser, som vi varmt støtter. Derfor skal Forskningsforums kompetence og frihed ligge på områder, der ikke naturligt hører hjemme i de eksisterende forskningsråd, og det kræver et grundigt arbejde at finde ud af, hvordan den kompetence skal beskrives. Vi synes, der er flere problemer i det, bl.a. hvordan forskningsrådene skal udpege de personer, der skal sidde i Forskningsforum. Skal det pr. definition være formændene, eller hvem er det, der naturligt skal sidde i dette Forskningsforum. Det fremgår ikke af hverken lovforslaget eller bemærkningerne.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Som flere ordførere har været inde på, er dette her jo stor ståhej for meget lidt.

Den forhenværende minister lagde op til en markant omlægning af rådssystemet, og den nuværende minister har stort set taget forslaget af bordet på grund af intern uenighed i regeringen. Det må vi jo tage til efterretning.

Fra vores side har vi aldrig lagt særlig stor vægt på antallet af forskningsråd. Det, der er det centrale, er, hvordan forskningsrådene fungerer, og især to ting har vi hæftet os ved. For det første: Hvor tæt er rådene knyttet til konkrete insti-

tutioner? Og for det andet: Hvor stor en overtro har de om, at de 15 mennesker, der sidder i dem, besidder alverdens viden på deres områder? Det synes jeg er to centrale punkter.

Det er interessant, at bemærkningerne i lovforslaget stort set ikke er udskiftet. De stod også i det tidligere forslag, og det vil sige, at intentionerne må være nogenlunde de samme. Det, der så er det gode spørgsmål, er: Hvordan får vi dem ført ud i livet? Der er en tendens til, at institutioner, der fortsætter uændret, fortsætter på samme måde, som de altid har været vant til, og så springer nyskabelsen, det såkaldte Forskningsforum, i øjnene.

Jeg forstår, det skal være en slags udvidet formandskab med udvidede beføjelser. Flere ordførere har været inde på, hvordan den institution skulle se ud, og jeg tror, vi skal interessere os lidt for dette Forskningsforum og se, om det ikke kunne udvides og på den måde måske blive det organ, der kunne sikre, at intentionerne faktisk bliver ført ud i livet som tiltænkt, selv om forskningsrådene bevares uændrede.

Med hensyn til et bestemt punkt i forslaget vil jeg rose ministeren, for her er der nemlig en klar forbedring i forhold til det foregående forslag. Nu er ligestillingen lige pludselig kommet ind i billedet. Det giver ganske vist nogle tekniske problemer, som fru Grethe Rostbøll var inde på, nemlig: Hvem er det, der skal repræsentere forskningsrådene i Forskningsforum? Det plejer at være formanden, der træder ind på en sådan plads, men hvordan kan det hænge sammen med ligestillingen? Det er et teknisk problem, vi må se på i udvalget, men selve tanken om, at der også skal være ligestilling på dette område, er rigtig og skal bevares.

Endelig vil jeg godt tage et andet problem op, nemlig hele problemet om de strategiske forskningsprogrammer, som jeg mener bør tages op til nyvurdering. Sagen er, at enhver forsknings-sag skal vurderes – ikke mens den kører, men når den er færdig, og gerne et par år efter, at den er færdig. Hvad er der egentlig skabt? Men i alt for mange – jeg tror de fleste – af de tilfælde, vi har set, har pengekasserne været åbne i ca. 3 år, og så er de blevet lukket igen, og når det er sket, er der ingenting tilbage. Forskerne må så rette deres opmærksomhed mod nye pengekasser, og sådan bliver det ved, og der bliver intet tilbage – medmindre man tænker på, hvad der skal ske, når det hele er færdigt.

Her vil jeg godt minde om det bioteknologiske udviklingsprogram, som er det eneste

udviklingsprogram, hvor man tænkte igennem, hvad der skulle ske, når det var færdigt. Når jeg specielt nævner det, er det ikke uden sammenhæng med, at også ministeren bør være med til at forhandle de ting på plads. Da blev det nemlig besluttet, at når programmet var afsluttet, skulle de bedste miljøer bevares i et eller andet omfang ved en permanent forhøjelse af deres faste bevillinger.

Jeg ved, at man i Forskningsministeriet overvejer at søge at opnå det samme ved at forlange medfinansiering af institutionerne, og jeg tror også, det er en rigtig tanke, selv om den har en skavank, der også er blevet gjort opmærksom på, nemlig at man på den måde udhuler institutionernes grundbevillinger. Min konklusion er, at vi skal gøre det alligevel, selv om det betyder, at langt den største del af forskningsrådenes midler skal gives i form af frie bevillinger. Men de bevillinger skal gives i samarbejde og gerne medfinansiering fra institutionernes side, så vi er sikre på, at det ikke bliver, som jeg beskrev før, altså at der er nogle pengekasser, der bliver åbnet og lukket igen uden nogen varig effekt.

(Kort bemærkning).

Grethe Rostbøll (KF):

Jeg vil gerne spørge SF og hr. Kjeld Rahbæk Møller lidt mere konkret om det sidste: Hvordan forestiller SF sig, at vi med det foreliggende lovforslag kan styrke samarbejdet mellem de frie forskningsmidler i forskningsrådene og universiteterne, så vi kunne få et fælles spring fremad?

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Problemet er ikke de helt frie midler, for de helt frie midler kører i en åben konkurrence mellem folk fra institutionerne og folk uden for institutionerne – altså folk, der endnu ikke er etablerede forskere, for dem er der jo også nogle af.

Efter min mening skal langt de fleste midler fordeles frit af rådene, men det, jeg taler om, er de få midler, der gives som led i en større strategi. Jeg mener, de skal gives i samarbejde med institutionerne, så vi kan være sikre på, at når vi stopper projektet, bliver det skabte miljø bevaret – selvfølgelig ikke fuldtud, men i et eller andet omfang, så vi får noget varigt for de penge.

Henrik Svane (RV):

Det er vist ikke nogen hemmelighed, at Det Radikale Venstre er meget tilfreds med afslutningen på det lange forhandlingsforløb vedrørende forskningsrådsstrukturen.

Vi har ikke været særlig begejstret for de forslag til forskningsrådgivning, som vi løbende har måttet tage stilling til inden for de sidste par år, og ligeledes var ideen om at lave en bestyrelse for forskningsrådene ikke just vores kop te. Selvfølgelig vil nogle kunne mene, at vi har været på en lang vandring for at komme tilbage til udgangspunktet, nemlig seks forskningsråd, men den vandring har vi ikke noget imod, blot det vil lykkes at sætte en stopper for centraliseringen af forskningsmidlerne og forskningsrådgivningen. Det er vi nemlig inderligt imod. Vi mener, at forudsætningen for den frie forskning er, at politikerne nøjes med at udstikke nogle overordnede rammer, hvorefter det er forskningsverdenen selv, de faglige miljøer, som må finde frem til, hvilke ideer og projekter der skal nyde fremme.

At formandskollegiet nu bliver udvidet med deltagere udefra vil forhåbentlig kunne bidrage til en spændende dialog inden for det enkelte og mellem de respektive forskningsråd med henblik på at styrke både påtværstækningen og nytænkningen i forskningsmiljøerne, uden at det går ud over fagligheden. Samtidig er det vores håb, at formandskollegiets mulighed for at nedsætte ad hoc-udvalg med henblik på at fremme den tværgående forskning vil vise sig at være en vældig god idé. Mange af de spændende og nytænkende forskningsprojekter foregår i dag på tværs af fag og sektorer, og den tendens bør selvfølgelig understøttes, bl.a. ved at lade ad hoc-udvalg med repræsentanter for forskellige faglige miljøer være med til at rådgive om fordelingen af forskningsmidler.

Vi er endvidere tilfredse med, at lovforslaget tydeliggør forskningsrådenes opgaver. Efter vores opfattelse skal rådene varetage følgende funktioner:

1. En fondsfunktion. Rådene skal yde støtte til dansk forskning og forskeruddannelse på grundlag af ansøgninger fra forskere, dvs. understøtte de eksisterende forskningsmiljøer og forskningsprojekter og -ideer samt belønne de bedste.

2. En initiativfunktion, hvor rådene selv fastlægger særlige indsatsområder, som de skønner, det vil være væsentligt at fremme, altså med det formål at initiere nye forskningsmiljøer og forskningsområder.

3. En strategi- og udredningsfunktion, hvor rådene udarbejder strategioplæg, som skal indgå i Danmarks Forskningsråds rådgivning af forskningsministeren om bevillinger til det

enkelte forskningsråd. Disse strategier kan enten føre til initiativer inden for den fri bevilling eller til særlige programmer, der får en ekstra finansiering efter finansloven, og de kan eventuelt udarbejdes med udgangspunkt i udredningsarbejder inden for forskningsområdets fagområder. Disse udredningsarbejder kan forskningsrådene selv igangsætte.

4. En programforvaltningsfunktion, hvor rådene administrerer særlige strategiske programmer efter retningslinjer, som er fastsat af Forskningsministeriet.

Lad mig understrege til sidst, at for os at se er forskningsrådenes hovedopgave at undersøge igangværende forskningsmiljøer og forskningsprojekter i modsætning til den initierende funktion.

Fondsfunktionen er det primære. Hvis denne i gåseøjne villige del skal have en chance, er det helt afgørende, at mange forskningsmidler fordeles efter ansøgningernes faglige og metodiske kvalitet snarere end efter et eller andet program, som nogle på et givent tidspunkt måtte mene var det mest samfundsgavnligt.

Det kan ikke siges tit nok, at det er overordentlig svært overhovedet at sige noget om, hvad der er samfundsgavnligt. Derfor skal så mange forskningsmidler som muligt være frie, og derfor skal de fleste af forskningsrådenes midler gå til fondsfunktionen. Det Radikale Venstre kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg har et lille spørgsmål til hr. Henrik Svane vedrørende diskussionen om centralisering kontra decentralisering inden for forskningen, for spørgsmålet er jo, om der er den store uenighed f.eks. i forhold til det standpunkt, jeg har.

For jeg er enig i, at det er vigtigt at have decentralisering i forskningen. Det har man ved hjælp af basismidlerne; det har man ved at sikre, at institutionerne har hovedparten af midlerne til deres arbejde, og at det er dér i det anarkistiske miljø, at tingene bliver fordelt og fører til forskellige ting.

Men det, vi har brug for på nationalt plan – hvis vi har brug for noget som helst, det kan man selvfølgelig sige vi ikke har, men så kan man nedlægge det hele, så skal man ikke have nogen som helst struktur, rådgivningsstruktur – men hvis vi har brug for noget som helst, har vi, så vidt jeg kan se – men hr. Henrik Svane kan jo svare på, hvad De Radikale mener – brug for et

apparat til at omsætte politiske, samfundsmæssige ideer til virkelighed og kun det. For som det er i dag, er de nuværende statslige forskningsråd jo ekstremt centralistiske inden for hvert af deres områder set fra forskningsverdenens synspunkt. De er ikke spor decentrale.

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Jeg vil gerne sige til det, at det, at der nu er mulighed for at trække andre folk ind i forskningsrådene ad hoc til at diskutere og komme med nye ideer i det, der bliver omtalt som værende centralistiske forskningsråd, ser vi som en god nyskabelse, det, at der virkelig kan sættes mere inspiration ind i forskningsrådene udefra.

Annette Just (FP):

Da mit partis ordfører desværre ikke kan være til stede, skal jeg blot meddele her, at Fremskridtspartiet ser med den allerstørste respekt på det, når OSCE kommer med en sådan rapport og påpeger, at hele vores forskning rent faktisk er ude af proportioner, at der ingen sammenhæng er, og at der mangler koordinering hele vejen igennem.

Så kan man jo sige: Jamen vi kan vel alle sammen blive enige om, som den socialdemokratiske ordfører sluttede sin tale af med at sige, at vi skal have bedre kvalitet, at vi skal have relevans, og at vi skal have fornyelse. Det tror jeg ikke der er en eneste i dette rum der på noget tidspunkt vil gå imod. Men hvordan gør man det?

Man kan så sige: Jamen er Forskningsforum bare et nyt organ, vi putter ovenover, og så kan de sidde dér og diskutere, ligesom alle de andre har gjort det, og kan de så i øvrigt komme frem til noget som helst? Er der reel mulighed for at give dem en kompetence, og er de frit stillet, således at der reelt måske kan komme en smule sammenhæng i dansk forskning?

Så vil jeg i øvrigt som EU-ordfører gerne have lov til at spørge ministeren: Hvordan i alverdens riger og lande hænger det her sammen med den meget store forskning, som vi har i EU-sammenhæng – altså dansk forskning for EU-penge? Nu er jeg ikke forskningsordfører, men så vidt jeg kan læse ud af det her, er man ligesom hoppet op og faldet ned og har så koncentreret sig om sin egen navle.

Bruno Jerup (EL):

Ja, vi har jo allerede et par gange diskuteret den danske forskningsrådgivningsstruktur, og det er ikke, fordi man kan sige, at Enhedslisten har været stor tilhænger af det nuværende system; det kan man i hvert fald ikke sige. Vi har også støttet, at man lavede nogle ret vidtgående ændringer.

Efter Enhedslistens opfattelse er det vigtigt, at forskningsrådgivningen tager udgangspunkt i tre elementer. For det første at god forskning er en kreativ udfoldelse, der ikke kan puttes i faste skabeloner med hensyn til samfundsmæssige og profitmæssige mål. For det andet at forskning altid vil rumme en række nødvendige anarkistiske elementer, som både fører til overraskende ny erkendelse og til rene vildskud. Og for det tredje at samfundet og herunder Folketinget af politiske grunde kan have brug for at stimulere forskningen på bestemte, veldefinerede områder.

Det betyder efter Enhedslistens opfattelse, at hovedparten af forskningen skal ske for frie midler som basismidler, der tildeles efter overordnede kriterier til den enkelte forsker eller forskningsinstitution. Det er kun vedrørende opfyldelsen af det tredje punkt, det tredje mål, at vi i nogen udstrækning bør have en komité- og rådsstruktur som en hat oven på den egentlige forskningsverden.

Det foreliggende lovforslag rummer ikke nogen egentlig forbedring eller præcisering af ovenstående tre punkter. Når der f.eks. oprettes et forskningsforum, som består af én fra hvert af de seks statslige forskningsråd og tre ministerudpegede, vil det, så vidt vi kan se, blot være et lille udvidet formandsinitiativ for de eksisterende statslige forskningsråd og vil derfor næppe kunne få den funktion, som vi mener der skal ligge i det tredje punkt, nemlig at samfundet kan definere nogle politiske områder, hvor det er nødvendigt at prioritere.

Vi vil derfor foreslå, at der bliver lavet en udvidelse af forum, så der ud over de seks forskningsrådsrepræsentanter bliver valgt en formand for forum og yderligere seks i deres personlige egenskab, det vil sige i alt 13 personer. Det er vigtigt, at dette forum får den fonds-funktion, som der også delvis ligger i forslaget, og har mulighed for at nedsætte ad hoc-komiteer og andre komiteer til varetagelse af konkrete programmer.

Forum vil således på den måde blive det politiserende element, som man kan sige at samfun-

det kan have interesse i, at der er inden for forskningsverdenen, men altså ikke et element, der går ind og bedømmer konkrete forskningsopgaver i forhold til, hvad der foregår i det daglige på institutionerne, og i forhold til det normale forskningsforløb, men altså rene politiske opgaver.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at det kunne være fristende også i denne sammenhæng simpelt hen at lade forum overtage den opgave eller nogle af de opgaver, som man har tillagt det, der hedder Danmarks Forskningsråd, og så simpelt hen fjerne dén hat og så sige, at der er grænser for, hvor mange led vi har brug for, simpelt hen sige, at de rådgivningsfunktioner, der ligger i Danmarks Forskningsråd, blev lagt i forum, og at vi havde det som det eneste, skal vi sige centrale organ i denne sammenhæng.

Endelig er der en række andre diskussioner, som bl.a. SF også har været inde på. Dem vil jeg ikke gentage her, men blot sige, at vi går ind i forhandlingerne i udvalget og håber på, at vi kan rette lidt op på bl.a. diskussionen om, hvordan forum kan fungere, sådan at vi kan få en rådsstruktur, der netop ikke – og det er i modsætning til det, som den radikale ordfører siger – skal være centralistisk i alle forskningsmæssige spørgsmål, men kun skal være centralistisk i det ene element, nemlig det, der handler om, at samfundet har lov til og ret til politisk at sige, at der er et område, der skal styrkes, og derfor afsætter midler til det og derfor har et organ og et apparat, der kan omsætte det til virkelighed.

Det er sådan set den eneste måde, hvorpå man kan sige, at der er en nødvendig centralisme, og derfor skal der også efter vores opfattelse ske en forskydning, så det i højere grad, også i langt højere grad end i dag, bliver basismidlerne, der bliver styrket, og at den fondsfunktion, som dette forum skal have, på sigt stort set skal tømme de statslige forskningsråd, så de får en meget begrænset fondsfunktion, og således at de ad hoc-komiteer, man får, får en begrænset fondsfunktion på nogle udvalgte områder.

Men det er måske en lidt længere proces. I første omgang vil vi gerne gå ind i diskussionen omkring dette lovforslag og prøve at kigge på, hvordan man kan sammensætte forum, så i hvert fald et delmål bliver nået.

Addi Andersen (CD):

Sidste år var det kun første trin af raketten om forskningsrådgivning, der nåede en heldig landing med loven om Danmarks Forskningsråd

m.m. Nu gælder det det næste trin, og CD mener, at ministerens forslag er et fornuftigt forsøg på at nå til en løsning efter al den diskussion og strid, der har været om de statslige forskningsråd.

Ved førstebehandlingen af forskningsministerens lovforslag nr. L 95 i sidste samling gik CD ind for modellen med fire forskningsråd mod de tre, der oprindeligt var på tale fra den daværende ministers side. I dag er vi tilbage ved seks, som er status quo.

Nyt er til gengæld, at formandskollegiet skal forsvinde til fordel for oprettelsen af det såkaldte forskningsforum.

Det er vigtigt, at den lov, der nu skal komme ud af forslaget, sikrer den samordnende, tværgående funktion godt nok, når der stadig opereres med seks forskningsråd. Det mener CD der er udsigt til med dette forskningsforum i stedet for formandskollegiet, hvor man kan mødes og måske være mest optaget af sine egne snævre, afgrænsede og indforståede synspunkter – det er der i det mindste en risiko for – mens det, der er behov for, tværtimod er at styrke tværgående kræfter i et organ i forlængelse af forskningsrådene.

På den baggrund kan CD godt acceptere, at alle seks forskningsråd bevares, men jeg ville godt have, at vi får set på, om Forskningsforum ikke kunne styrkes yderligere med mere end tre eksterne medlemmer. Med forholdet seks-fem ville rådsrepræsentanterne stadig have flertal, men CD mener, at hensynet til nytænkning kunne sikres bedre med for eksempel to medlemmer mere uden for rådernes egen kreds.

Samordningen med erhvervslivets forskning er vigtig, men vi kunne også tænke os muligheden af at kunne rekruttere udenlandske eksperter. Det er der vel ikke noget til hinder for.

CD er ikke ude efter at lave et væsentlig større Forskningsforum; vores interesse er alene at få de bedst mulige resultater ud af forskningen.

Generelt vil jeg sige, at lovforslaget gør et hæderligt forsøg på at løse den gordiske knude, der blev tilbage sidste år, og CD vil se positivt på forslaget.

Ole Donner (DF):

En eventuel vedtagelse af lovforslag nr. L 193 vil medføre, at de seks statslige forskningsråd fortsætter, men at man som en nyskabelse opretter et forskningsforum som det koordinerende organ for de statslige forskningsråd.

Forskningsformen, der sikrer den faglige koordinering mellem de statslige forskningsråd, fremtræder som en organisatorisk helhed, og det påhviler dem også, at der drages omsorg for, at alle forskningsområder til enhver tid er dækket af de statslige forskningsråd.

Dansk Folkeparti mener, at der skal være så lidt lovgivning omkring disse ting som muligt, men det er klart, at når der kommer en rapport, der viser, at der er nogle ting, der ikke fungerer, er man nødt til at ændre på det.

Vi mener, at som det er nu, er systemet bureaukratisk opbygget. Der er nogle kritikpunkter om habilitetsproblemer, der er indavl i systemet, og der burde være nogle større krav om uafhængighed for forskerne i relation til bevillingerne.

Positivt kan man så sige, at der måske vil blive bedre mulighed for et samarbejde mellem privat og offentlig forskning. Vi er spændt på udvalgsarbejdets forløb, og vi er spændt på at se teksten til det lovforslag, der kommer til endelig vedtagelse.

Forskningsministeren (Jytte Hilden):

Jeg skal sige tak. Tak til alle ordførerne, som, så vidt jeg kan høre, har gjort sig mange bestræbelser for at nå hinanden.

Man kan roligt sige, at dette kompleks af lovgivning har været et spørgsmål om »hen te' kommoden og te'bavs igen«, men hvis vi har haft det sjovt undervejs og når et godt resultat, så er det vel også fint.

Jeg har bestræbt mig, efter at have set alle høringssvarene, på at lytte. Og så har jeg bestræbt mig på at tænke mit.

Det, som ligger, synes jeg, i alle ordførertalerne, er, at nu må vi se at blive færdige med at diskutere struktur og så komme til at diskutere substans i forskningen og al dens væsen.

Jeg skal derfor sige tak til fru Sonja Mikkelsen, som ligesom mange andre ordførere understreger det tværgående og det tværvidevidenskabelige.

Jeg skal også sige tak til hr. Henning Urup, som understreger, at et forskningsforum kunne tænkes med flere udefra – et synspunkt, som også andre ordførere er inde på.

Jeg skal også sige tak til fru Grethe Rostbøll, der ønsker sammenhæng i forskningsrådgivningen. Det kan man roligt sige at der er brug for. Det ligner en gang imellem en labyrint. Og det er det, vi nu skal prøve at få på plads, så vi ved: Hvem har hvilke kompetencer? Hvem gør

det tværgående? Hvem gør det koordinerende? Og hvem henvender sig til hvem?

Jeg skal også sige tak til hr. Kjeld Rahbæk Møller fra SF, som udtaler nogle smukke ord om Forskningsforum, og mit svar vil være, at det, der vil være helt afgørende, er, hvilke personer et Forskningsforum kommer til at bestå af. Det er meget tydeligt, at debatten i dag har koncentreret sig om dette Forskningsforum; det har også været mit ønske.

Det har også været mit ønske, som hr. Rahbæk Møller kvitterede pænt for, at få ligestillingen med, og det kunne så netop tale for en udvidelse af antallet af personer, fordi det så er lettere at få de forskellige matrixer til rent faktisk at gå op.

Jeg er også enig i, at det kunne være lidt vigtigt at få diskuteret de strategiske forskningsmidler.

Jeg skal sige tak til hr. Henrik Svane, som på De Radikales vegne jo har en lidt vanskelig opgave, men den er jeg helt sikker på at vi løser sammen inden for regeringen og sammen med alle de ordførere, der er på området.

Fru Annette Just fra Fremskridtspartiet ser med alvor, ligesom vi andre gør, på den rapport, som OECD kom med, og det er jo faktisk den, der har udløst al den megen aktivitet i Folketinget.

Når der ikke her eksplicit er nævnt spørgsmålet om EU-pengene og lign., er det, fordi det jo er lagt ind i andre ting. Dette er kun, hvordan rådgivningssystemet skal se ud. Bl.a. har jeg for et par måneder siden lagt den nationale forskningsstrategi frem, og dér er der meget god mulighed for også at se på, hvordan vi forholder os til de udenlandske plus de private midler, som mange andre også snusfornuftigt har været inde på.

Fru Annette Just siger, at det kunne komme til at se ud, som om vi kun kigger på vores egen navle. Mit forslag er et ønske om at komme ud af dette navlekiggeri, og det tror jeg der er noget der tyder på at vi gør.

Så skal jeg også sige tak til hr. Bruno Jerup fra Enhedslisten. Hr. Bruno Jerup kom med et meget konkret forslag til, hvordan man kunne tænke sig, at et Forskningsforum skulle være sammensat med seks plus seks plus én, og det er da noget, der er værd at tage op.

Jeg vil godt understrege over for alle de ordførere, der har været inde på det, at det ikke er tanken, at Forskningsforum skal være et formandskollegium. Det står omhyggeligt, at de

enkelte forskningsråd skal vælge en af egen kreds. Man kunne jo argumentere med, at formændene har så meget andet at lave, så det lige netop ikke skulle være dem, men der er jo ikke nogen grund til at afskære dem fra det. Hvis der nu er en formand, der er knaldgod, skal han/hun da have lov til at være med.

Jeg skal sige tak til fru Addi Andersen, og jeg synes faktisk, det er en meget fin idé, som CD foreslår: at få udenlandske eksperter med. Det står faktisk også i bemærkningerne, at noget af det, som vi kunne blive klogere af her til lands, bl.a. var, at også forskningsrådene trækker en række udenlandske eksperter og dermed udenlandsk ekspertise ind i sin rådgivningsfunktion og ind i de debatter, der er i forbindelse med rådgivningen.

Jeg er enig med hr. Ole Donner i, at vi skal have så lidt lovgivning som muligt på det her område, men vi skal have en eller anden struktur på det.

Min konklusion vil være, at jeg i løbet af meget kort tid vil indkalde alle Folketingets ordførere på dette område til en fælles snak, og jeg er helt sikker på, at vi på den måde meget hurtigt vil kunne finde et godt politisk kompromis. Jeg synes, det ligger lige på den flade hånd. Det drejer sig om at understrege spørgsmålet om på tværs, om, hvad der er frie midler, om, hvad der er strategiske midler, og om, hvad der er midler til ting, man gerne vil i politik. Og endelig er det et spørgsmål om den inspiration, vi kan hente mange steder. På den måde kommer vi så frem til at diskutere substans og forskning.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det er blot en kort bemærkning til forskningsministeren, idet der bliver sagt: Jamen EU-forskning er der såmænd blevet talt om i en anden rapport på et andet tidspunkt. Samtidig pointerer ministeren korrekt, at et Forskningsforum jo mest af alt har en rådgivende idé i sig.

Nu er der det at sige til det, at de EU-midler, vi får til bl.a. forskning, er ca. 1 mia. kr. om året. Jeg er med på, at vi også giver noget tilbage til EU. Tre fjerdedele af det har vi først givet til EU, men vi har et nettoprovenu på 250-300 mio. kr. om året til forskning, eller rettere sagt til enkeltforskningsprojekter.

Derfor er det, jeg siger: Jamen når man så laver sådan et Forskningsforum, så bør det også være rådgivende for, hvordan vi ikke blot får

startet nye projekter, men også får lov til at være med og være på forkant hele tiden, for der er ingen grund til, at Danmark bare skal være en mellemvare. Danmark kan lige så godt være den bedste i EU, også inden for forskningen. Det er Fremskridtspartiets indstilling.

(Kort bemærkning).

Grethe Rostbøll (KF):

Et lidt mere konkret spørgsmål: Der står i loven om Forskningsforum, at det skal være med i udøvelsen af en tværgående fondsfunktion, og jeg vil meget gerne høre, om ministeren her i dag kan opklare, om det er en egentlig fondsfunktion, eller om det ikke er, for i bemærkningerne står der, at Forskningsforum skal ikke være en fondsfunktion. Så kan vi måske undgå noget debat, for det gik ind i Enhedslistens argumentation. Men hvad har ministeren forestillet sig?

Forskningsministeren (Jytte Hilden):

Jeg skal sige til fru Annette Just fra Fremskridtspartiet og til de venlige bemærkninger – nu er fru Annette Just jo på besøg som suppleant, om jeg så må sige, i forskningsverdenen – at vi har et Danmarks Forskningsråd, som er ligesom en tværgående bjælke over alle ministerier, og i hvert eneste ministerium er der mindst ét forskningsudvalg. Så der er altså andre steder – jeg udtrykte mig måske lidt tosset før – taget højde for den koordinering, der skal være også i forbindelse med EU-midler.

For øvrigt kan jeg glæde mig over, at Danmark er ganske god til at hente penge i EU. Hvis det står til mig, vil vi fortsat være det og måske blive endnu bedre til det.

Til fru Grethe Rostbøll skal jeg sige: Det er klart, at det er naturligt, hvis man vil tillægge Forskningsforum en tværgående funktion, tillægge Forskningsforum nogle kompetencer i forhold til at nedsætte nogle komiteer, det være sig midlertidige eller permanente, at Forskningsforum så også må have nogle penge.

Men det er præcis den afvejning, jeg synes vi skulle sættes os omkring et rundt bord, hvor ingen er den, der sidder for bordenden, og snakke igennem i fællesskab, for jeg føler megen forståelse hele vejen rundt for, at vi får en løsning, som vi har på plads, inden sommeren stunder til.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Jeg blev lidt bekymret over ministerens sidste udtalelser, for jeg forstod hende sådan, at dette Forskningsforum selvfølgelig skal have midler til at uddele til forskningsrådene eller til at uddele til særlige, nedsatte kommissioner, men at det ikke selv må have nogen form for fondsfunktion.

Er det rigtigt forstået?

(Kort bemærkning).

Grethe Rostbøll (KF):

Det, der ligger i dette, er jo spørgsmålet om, hvem der skal bedømme ansøgningerne. Det er jo dén store forskel, der er, det er den form for fondsfunktion, og det er det, vi godt vil have afklaret.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg synes også, det er et meget centralt spørgsmål, der her bliver rejst, og sådan som lovforslaget foreligger nu, er det i hvert fald forståelsen hos os i Socialdemokratiet, at Forskningsforum som sådan ikke skal have det, man forstår ved en traditionel fondsfunktion, men at man får mulighed for at lave programkomiteer, og de programkomiteer så får tillagt nogle bevillingsmuligheder og dermed en form for fondsfunktion inden for det specielle felt, hvortil de er nedsat, og som er af tværvideenskabelig karakter.

Så på den måde bliver der jo fondsmidler, men ikke direkte i Forskningsforum, for det er de egentlig ikke gearet til, hvis man kan sige det på den måde. Det bliver programkomiteerne, der vil blive gearet til også at have den bevillingsmæssige side af sagen.

Forskningsministeren (Jytte Hilden):

Jeg skal sige til de sidste kommentarer, at jeg synes, det ville være godt, hvis vi i fællesskab kunne få fastlagt, på hvilken måde Forskningsforum skal kunne administrere sine midler. Men jeg vil advare imod, at vi får et syvende forskningsråd, der også skal sidde og vende papirer.

Tværtimod har jeg som minister i bemærkningerne lovet at skaffe en ekstern analyse af hele sekretariatsfunktionen. Jeg er fuldstændig sikker på, at tingene kan gøres både lettere og meget mindre bureaukratisk, og det løfte holder jeg også gerne fast ved.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 188: Forslag til lov om ændring af lov om vandforsyning m.v. (Etablering af direkte kundehold mellem forbruger og vandforsyning). Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 12/3 97).

Formanden:

Som tidligere meddelt udgår denne sag af dagsordenen for mødet i dag.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 199: Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om kemiske stoffer og produkter. (Administration af miljømærkeordninger, Svanemærket). Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 19/3 97).

Formanden:

Som tidligere meddelt udgår også denne sag af dagsordenen for mødet i dag.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 201: Forslag til lov om ændring af lov om garantier for lån til bygning af mindre fragtskibe.

(Udvidelse til erhvervelse af brugte skibe samt ændring af fragtskibsudvalget fra rådgivende til besluttende organ m.v.).

Af erhvervsministeren (Jan Trøjborg).

(Fremsat 19/3 97).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Poul Andersen (S):

Ja, det er jo ved at være nogle år siden, vi lavede den store skibsværftsaftale, hvor anpartsordningen gled ud, og hvor alle partier i Folketinget på daværende tidspunkt var enige om, at vi skulle finde en ny ordning dels om garantier og dels om finansiering for de mindre skibe.

Der har jo været en rimelig god aktivitet på området her igennem årene. Der har været lavet et hav af rapporter. Der har været lavet konkrete skitser til skibstyper osv. Men det, der har været kendetegnet, har egentlig været ønsket om at få noget brugt tonnage ind i troen på, at det kunne være med til at skubbe erhvervet i gang og på længere sigt give mulighed for økonomi til bygning af helt nye skibe.

Det, vi sammen har lagt til grund for det videre arbejde med småskibene, har jo været det, der blev udmøntet i Funderudvalget, og de signaler, der kom derfra.

Men igen blev vi taget lidt på sengekanten, idet vi må sige, at erhvervet heller ikke i denne omgang viste den store interesse for nytænkning. Der blev igen peget på finansiering gennem anpartsordninger.

Jeg mener, at vi har levet op til de ting omkring de mindre skibe. Sidste samling havde vi jo hele ordningen fra DAS til DIS, muligheden for de mindre fragtskibe for bare boat-ordningen. Vi har iværksat nogle tiltag for erhvervet, der samlet set skulle gøre det mere positivt.

Vi er i Socialdemokratiet ikke i tvivl om, at det mindre skibsfartserhverv har en fremtid for sig. Samlet set, når vi ser på transportmønsteret, hvor vi skal arbejde ud fra et koncept – hvad der også allerede bliver gjort i dag – med transport fra dør til dør, og den øgede kapacitet, der er i et åbent marked, hvor vi ser mulighederne for trafik på veje og med tog, så vil der på lidt længere

sigt være muligheder for skibene, når vi skal have transporteret den øgede varemengde. Og sidst, men ikke mindst, også af miljømæssige grunde.

Det, dette også handler om, er, at der bliver enighed i EU om, at vi får en samlet indstilling til netop energifgifter osv., så vi får lagt den rigtige belastning på den del af det. Det er noget, der kommer inden for ganske få år, tror vi på. Derfor vil dette være noget, der vil give øgede muligheder, og derfor synes vi, at det er en god idé med en garantiordning, så der kan blive indkøbt god, brugt tonnage til dansk indregistrerede skibe; for dette er nemlig afgrænset til at gælde for dansk indregistrerede skibe og også afgrænset rent årsmæssigt.

Derfor er vi positivt indstillet over for den kommende udvalgsbehandling.

Erik Larsen (V):

Da Venstres ordfører, hr. Svend Erik Hovmand, desværre ikke kan være til stede her i salen, skal jeg fremføre Venstres synspunkter vedrørende det lovforslag, der er til behandling.

Venstre er meget optaget af at fremme småskibstrafikken både i Danmark og på det europæiske plan. De overfyldte motorveje og hensynet til miljøet tilsiger os, at dette er en vigtig sag. Vi er imidlertid ikke overbevist om, at regeringen har fundet de vises sten med dette forslag. Hvis det skal koste 2 pct. over almindelig forrentning, kan man med rette spørge, om staten herved ikke er med til at støtte urentable projekter.

Vi vil selvsagt ikke afvise at gå ind i en drøftelse af denne sag, men mon ikke vi burde skele lidt mere til resten af Europa og i øvrigt ikke søsætte noget, med mindre branchen selv mener, skibet er sødygtigt?

Kai Dige Bach (KF):

Det Konservative Folkeparti hilser dette lovforslag og alle andre forslag, der vil gavne småskibsfarten, velkommen. Vi vil også gerne tilsi-
vor støtte til en hurtig udvalgsbehandling, hvis dette forslag kan blive en håndsrækning til det betrængte småskibserhverv og hurtigt kan træde i kraft.

Vi har i mange år efterlyst en bedre finansieringsmulighed for den mindre danske fragtskibsfart. Dette lovforslag vil også give mulighed for finansiering af brugt tonnage, sådan som branchen har ønsket det. Vi tror dog ikke, man opfylder hensigten med en minimumssats i